

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง คำสรรพนาม

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์

คำสรรพนาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนามได้
๒. จำแนกชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนามได้
๓. สำนวนคำสรรพนามจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน
กำเนิดพลายงามได้
๔. บอกความสำคัญของการใช้คำสรรพนามในการสื่อสารได้

นักเรียนเคยใช้คำแทนตัวเองว่าอย่างไรบ้าง

ผม กระผม ฉัน ดิฉัน

ข้าพเจ้า หนู ลูก

เรา ข้า เค้า กู

นักเรียนเคยใช้คำแทนผู้ที่เราสนทนาด้วย
ว่าอย่างไรบ้าง

คุณ

เธอ

เอ็ง

ตัวเอง

มัน

นักเรียนเคยใช้คำแทนผู้ที่เรากล่าวถึง
ว่าอย่างไรบ้าง

เขา

ท่าน

มัน

เราเรียกคำเหล่านี้ว่า...

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม เป็นคำที่ใช้แทนชื่อ ซึ่งเป็น
คำนาม คำสรรพนามเป็นได้ทั้งประธาน และกรรม
ของประโยค คำสรรพนามมีหลายชนิด การเข้าใจ
ชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนามทำให้เขียนสื่อสาร
ได้อย่างถูกต้อง

มาศึกษาใบความรู้กัน...

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำสรรพนาม
หน่วยเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำสรรพนาม
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำที่ใช้แทนคำนาม เรียกว่า คำสรรพนาม ซึ่งในการพูดหรือเขียน เมื่อใช้คำนามคำใดคำหนึ่ง และจะกล่าวถึงคำนั้น ๆ ในโอกาสต่อไป มักนำคำสรรพนามมาใช้แทนอ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. วันนี้คุณยายไม่สอนฉันเย็บกระดุม เพราะท่านไม่สบาย
๒. คุณมีความเห็นเหมือนเขาหรือไม่

คำว่า ฉัน ท่าน คุณ เขา เป็นคำสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง เรียกว่า คำสรรพนามแทนบุคคล หรือ คำบุรุษสรรพนาม มีคำอื่น ๆ อีก เช่น
ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ แทนผู้พูด
พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ แทนผู้ฟัง
เขา เธอ มัน ท่าน ใคร ฯลฯ แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง

นั่นคันอะไร

คำว่า นั่น เป็นคำสรรพนามที่บอกความหมาย เฉพาะเจาะจง เรียกว่า คำสรรพนามชี้เฉพาะ มีคำอื่น ๆ อีก คือ นี่ โน่น บูน นี่ นั้น โน่น บูน

เขาไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใครเลย

คำว่า ใคร เป็นสรรพนามที่มีความหมายทั่ว ๆ ไป ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ มีคำอื่น ๆ อีก เช่น อะไร ไหน ผู้หนึ่งผู้ใด

ใครเอาต้นกล้วยมาโยนทิ้ง

คำว่า ใคร เป็นสรรพนามที่ใช้เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบ เรียกว่า คำสรรพนามถาม มีคำอื่น ๆ อีก เช่น อะไร ไหน

คนไทยสมัยก่อนต่างก็รู้จักใช้ประโยชน์จากต้นกล้วย

คำว่า ต่าง เป็นคำสรรพนามใช้เพื่อแยกคำนามออกเป็นส่วน ๆ เรียกว่า คำสรรพนามแยกฝ่าย มีคำอื่น ๆ อีก คือ บ้าง กัน

ใบความรู้

เรื่อง คำสรรพนาม

นักเรียนเข้ากลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่อง คำสรรพนาม โดยอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

(กำหนดเวลา ๕ นาที)

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. คุณครูไม่สอน**ฉัน**ร้องเพลง เพราะ**ท่าน**เจ็บคอ
๒. **คุณ**มีความเห็นเหมือน**เขา**หรือไม่

คำว่า...ฉัน...คุณ...ท่าน...เขา.....

เป็นคำสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง

และผู้ที่ถูกกล่าวถึง เรียกว่า...คำสรรพนาม..

...แทนบุคคล...หรือ...คำบุรุษสรรพนาม...

?

คำสรรพนามแทนบุคคลอื่น ๆ

ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ → แทนผู้พูด

พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ → แทนผู้ฟัง

เขา เธอ มัน ท่าน ฯลฯ

คำสรรพนามแทนบุคคลอื่น ๆ

ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ → แทนผู้พูด

พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ → แทนผู้ฟัง

เขา เธอ มัน ท่าน ฯลฯ →

คำสรรพนามแทนบุคคลอื่น ๆ

ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ → แทนผู้พูด

พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ → แทนผู้ฟัง

เขา เธอ มัน ท่าน ฯลฯ → แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง

นี่ ต้นอะไร ดูใบยาว ๆ เขาเรียกต้น.....
มาจากสิงคโปร์

นั่น ต้นอะไร ชอบใจมีลูกเป็นพวง เขาเรียกต้น.....
มาจากสิงคโปร์

โน่น ต้นอะไร ดูใบ ช่างงามตา เขาเรียกต้น.....
มาจากสิงคโปร์

คำว่า **นี้** **นั้น** **โน่น** **นั่น** **นี่** **นั่น** **โน้น** **นั่น** ..

เป็นคำสรรพนามที่บอกความหมาย
เฉพาะเจาะจง เรียกว่า **คำสรรพนามชี้เฉพาะ**

เขาไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใครเลย

คำว่า.....ใคร.....เป็นสรรพนามที่มีความหมาย
ทั่ว ๆ ไป ไม่เจาะจง เรียกว่า คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ
มีคำอื่น ๆ อีก เช่นอะไร ไทน์ผู้หนึ่งผู้ใด..... ?

ใครรักครุภาษาไทยบ้าง

คำว่า...ใคร...เป็นคำสรรพนามที่ใช้เป็นคำถาม
ที่ต้องการคำตอบ เรียกว่า ...คำสรรพนามถาม...
มีคำอื่น ๆ อีก เช่น ...อะไร ไหน...

คนไทยสมัยก่อน**ต่าง**พากันกินหมากทุกครัวเรือน

คำว่า...**ต่าง**...เป็นคำสรรพนามใช้เพื่อแยก
คำนามออกเป็นส่วน ๆ เรียกว่า ...**คำสรรพนาม**...
แยกฝ่าย มีคำอื่น ๆ อีก คือ ...**บ้าง**...**กัน**...

สรรพนามแทนบุคคล

ตัวอย่างคำ เช่น ฉัน, ดิฉัน, ผม, ข้าพเจ้า, เรา, พวกเรา, เธอ, คุณ, ท่าน, เขา, พระองค์ เป็นต้น

สรรพนามชี้เฉพาะ

ตัวอย่างคำ เช่น นี้, นั้น, โน่น, นี่, นั่น เป็นต้น

ชนิดคำสรรพนาม

สรรพนามไม่ชี้เฉพาะ

ตัวอย่างคำ เช่น ใคร, ใคร ๆ, ไหน, ไต, อะไร เป็นต้น

สรรพนามถาม

ตัวอย่างคำ เช่น ใคร, อะไร, ไหน เป็นต้น

สรรพนามแยกฝ่าย

ตัวอย่างคำ เช่น บ้าง, ต่าง, กัน เป็นต้น

คำสรรพนามทำหน้าที่อะไร
ในประโยค

หน้าที่ของคำสรรพนาม

เป็นประธานของประโยค

เขาอาสาเป็นผู้นำทำกิจกรรมวันสุนทรภู่

เป็นกรรมของประโยค

ใครอ่านวรรณคดีให้พวกเขาฟัง

หน้าที่ของคำสรรพนาม

เป็นส่วนขยายประธาน

คุณครูท่านเป็นคนจริงจัง

เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ

เขาคือใคร

หน้าที่ของคำสรรพนาม

เป็นตัวเชื่อมประโยคเข้าด้วยกัน

ฉันชอบบ้านสีชมพูที่อยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้า

เชื่อมประโยค : ฉันชอบบ้านสีชมพู

บ้านสีชมพูอยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้า

หน้าที่ของคำสรรพนาม

เป็นประธานของประโยค

เป็นกรรมของประโยค

เป็นส่วนขยายประธาน

เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ

เป็นตัวเชื่อมประโยคเข้าด้วยกัน

เติมคำสรรพนามลงในช่องว่าง

๑. เราจะไปเที่ยว.....**ที่ไหน**.....กันดี

๒.**ใคร**.....ก็อยากสอบได้ที่หนึ่ง

๓. คุณครูที่โรงเรียนนี้.....**บ้าง**.....ก็ดู
.....**บ้าง**.....ก็ใจดี

เติมคำสรรพนามลงในช่องว่าง

๔. คุณยาย.....ไม่ค่อยสบาย

๕. กระเป๋าของเธอวางอยู่ตรง.....

๖. คน.....ไม่ทำการบ้าน

ต้องถูกลงโทษ

เติมคำสรรพนามลงในช่องว่าง

๗. ...**ไหน**.....ปากกาที่เธอซื้อมา

๘. คุณครูชมว่า ...**เธอ**.....ทำ

ข้อสอบได้คะแนนดี

เติมคำสรรพนามลงในช่องว่าง

๙. คุณยายเป็น...**ผู้**...ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง
แก่ฉัน

๑๐. ไม่มี...**อะไร**...แน่นอนในโลกนี้

มาทำใบงานกันดีกว่า

ใบงานที่ ๕ เรื่อง สรรพนามจากวรรณคดี
หน่วยเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำสรรพนาม
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ค้นหาสรรพนามจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม

ชนิดของคำสรรพนาม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง สรรพนามจากวรรณคดี

ให้นักเรียนค้นหาคำสรรพนาม
จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง
ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. ให้นักเรียน ค้นหาคำสรรพนามจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
๒. โดยนำคำสรรพนามที่พบ มาเขียนในใบงาน พร้อมบอกชนิดของคำสรรพนาม

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ให้นักเรียนทำกิจกรรม
๒. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการค้นหาคำสรรพนามเพิ่มเติม
๓. ตรวจสอบความถูกต้องของผลงานนักเรียน

แต่งประโยคจากสรรพนามในวรรณคดี

บ้างตำยาขยำส้มต้มน้ำร้อน → บ้าง →

พลายงามร้องสองมือมันอุดปาก → มัน →

หม่อมพ่อโบายตีฉันทบบรรลัษย์ → ฉันท →

อยู่นี้ก่อนเถิดนะเจ้าอย่าเศร้าใจ → นี้ →

สรุปองค์ความรู้

ครู - นักเรียน

คำถามน่าคิด พินิจพิจารณา

นักเรียนสามารถนำเรื่องชนิดและ
หน้าที่ของคำสรรพนามไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตได้อย่างไร

ฝากไว้... ให้คิด

คำสรรพนาม เป็นคำที่ใช้แทนคำนาม เพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก คำสรรพนาม ต้องใช้สนทนาในชีวิตประจำวัน จึงต้อง เลือกใช้ให้ถูกต้อง

บทเรียนครั้งต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ภาษาพัฒนาชีวิต

เรื่อง การนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่อ่านไปใช้

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. นิทานเรื่อง ชายหนุ่มกับคนแจวเรือ
๒. ใบความรู้ เรื่อง นำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้
๓. ใบงาน เรื่อง ใช้ทองซื้อความรู้

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖